

1 april 2020

Kära systrar och bröder!

Vi beträder just nu obekvämd mark. Så mycket av det vi tagit för självklart är förändrat. Så många av våra naturliga impulser måste hejdas – som att besöka varandra, att gå nära och hålla om.

Nu är det vi som är drabbade.

En av mina lärare på Teologiska högskolan var med om en tankeväckande händelse under ett besök i Mellanöstern för många år sedan. Han var vid tillfället den enda västerlänningen i sällskapet. Plötsligt hördes en kraftig explosion utanför lägenheten där de befann sig. Han sprang omedelbart fram till fönstret för att se vad som hade hänt...alla andra i rummet låg hopkrupna bakom närmsta soffa.

Han insåg då med all önskvärd tydlighet att han var så van vid att vara i betraktarens position när det gäller nöden. Han insåg inte att faran nu berörde honom själv.

Vi är så vana att ta in världens nöd genom skärmarna eller tidningssidornas filter. De nödställda förblir på behörigt avstånd. Jag tvivlar fortfarande på om jag själv på allvar har insett att covid-19 utvecklats till en kris som faktiskt handlar om dig och mig. Om oss. Kanske gäller denna oförmåga i ännu högre grad oss svenskar som har ett långt avstånd till krigstider när det gäller ett folks kollektiva minne. Vi har en regering som hittills har hanterat krisen på ett annat vis än andra länders.

Jag är inte rätt person att bedöma utvecklingen när det gäller coronaviruset och vilka strategier som i efterhand kommer att visa sig vara de mest framgångsrika.

Det bidrag jag kan ge är att peka på tillgångar i den Ekumeniska Kommunitetens spiritualitet också för en tid som denna.

Först och främst vill jag uttrycka min personliga och allas vår djupa medkänsla mer er som är omedelbart drabbade eller har nära anhöriga och vänner som just nu lider. Jag ber dagligen för alla medlemmar och noviser i Kommuniteten och kommer ägna allt mer av min tid framöver åt telefonsamtal med många av er.

Vi reagerar olika när det okontrollerbara drabbar oss. Här behöver vi vara generösa mot varandra och inte döma eller värdera. För någon tar rädslan överhanden, för andra övermodet. Ytterligare någon kan vara helt oberörd och därmed uppleva sig vara ”avstängd”.

Med stöd av Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby och hela den monastiska traditionen har vi strävat efter att odla goda vanor. Kanske har det aldrig legat mer tyngd bakom de bevingade orden ”bevara ordningen, så skall ordningen bevara dig”. Den som är isolerad i sitt hem med mycket begränsad kontakt med andra blir lätt desillusionerad om det inte finns något att bygga dagarna och veckorna kring. De dagliga tideböerna ger en mycket god inramning. Jesusbönen är en väl beprövad följeslagare genom dygnets timmar och den kontinuerliga bibelläsningen innebär en resa genom inre landskap även för den som befinner sig på en och samma plats.

Häromdagen blev kardinalen Anders Arborelius intervjuad av tidningen Dagen. Hans ord bottnar i de närmare tre decennierna av kontemplativt klosterliv som han levde i det lilla karmelitklostret i Norraby innan han blev vald till biskop för Stockholms katolska stift:

– För många är det vi just nu står inför ett unikt tillfälle i livet. Vi lever i ett så högt tempo och så händer detta. Vi vet att isolering väcker många tankar oavsett om det handlar om att en människa blir sjuk eller hamnar i fängelse eller något annat.

– Har jag öppenhet för Gud, för min medmänniska? Sådana tankar kommer närmare. Många upptäcker faktiskt Gud under perioder av isolering.

Några ”hållplatser” i trons landskap som jag anar att vi kan upptäcka mer av när vi ”går in i vår cell” vill jag antyda här:

Klagan:

Det är alltid en stor utmaning att vara sann inför Gud i bön och att tala sant med Gud i bön. Om klagan är den närmaste känslan kan det vara en mycket god utgångspunkt för en fördjupad gudsrelation. Under klagan över vår egen belägenhet kan också vårt medlidande med dem som befinner sig i än värre nöd öka. Flyktinglägren har inte försvunnit bara för att de inte ryms i nyhetsflödena. Vi kan bara ana vad en okontrollerad smittspridning skulle innebära bland redan sköra grupper.

Att leva med Psaltarens böner som basföda i bönelivet för oss ofrånkomligen ned i klagopsalmernas djup. Nu blir denna erfarenhet inte bara personlig utan rör hela mänskligheten. Klagan för oss närmare såväl Kristi lidande och utsatthet som världens lidanden där frågorna är fler än svaren.

Svagheter och död

Något som blir tydligt när västvärlden nu drabbas är hur ovana vi blivit att förhålla oss till svaghet och död. Här har det långsamma firandet av den *Stora veckan* och inte minst långfredagen blivit ett allt viktigare korrektiv till en desillusionerad samtid som i så mycket premierar ungdom och styrka.

Inte bara på Nya Slottet Bjärka-Säby utan i många kyrkor och församlingar har långfredagen fått en allt tydligare plats i gudstjänstlivet.

Är den växande uppskattningen av långfredagen ett tecken på en dyster kyrklighet som förlorat frimodighet och fröjd?

Jag tror inte det. Jag tror i stället att den Stora fredagen är en nödvändig motkraft.

Vi är alla barn av vår tid. Det är mycket som historiskt sett är helt unikt just nu. Bland annat det stora avståndet till sjukdom och död som de flesta av oss lever med. Istället för att ligga hemma i kökssoffan tas våra gamla och sjuka om hand på olika vårdinrättningar. Många av oss bor i en annan stad än våra nära och kära, och kan inte alls se efter dem under deras ålderdom eller sjukdom. Många har inte sett en död människa förrän det är någon av de allra närmast anhöriga som går ur tiden.

Paradoxalt nog är det just det här förhållandet som tycks ha bidragit till att smittspridningen är förhållandevis långsam i ett land som Sverige. En brist som just nu ser ut att vara en tillgång men som på det stora hela snarare är att räkna som en förlust.

Så ser det inte ut på många andra håll i världen och vi behöver inte gå särskilt långt tillbaka i tiden för att hitta det mer kollektiva samhället, då byn eller kvarteret kom och tog farväl av den döde som fick ligga kvar hemma i kökssoffan så länge som det behövdes.

Jämför denna närvaro av förgänglighet med vårt ungdomliga ideal, där kroppar som avbildas retuscheras och förfinas in absurdum. Så skapas omänskliga nidbilder, helt fria från åldrande, brister och lidanden. Också andligheten kan gå samma olyckliga öde till mötes. Som Magnus Malm slående uttrycker det:

Det märkliga är att just den andlighet som utlovat ett liv fritt från lidande är den som tycks tillfoga människor mer lidande än den som hjälper oss att uthärda lidandet. När lidande sminkas över i Jesu ansikte är det inte längre en människas ansikte, och den omänskligheten märks snart i hans efterföljare.

Att förneka smärtan, brustenheten, mänskligheten, det groteska, det som skaver – det är en säker väg till ett krampaktigt förhållande till både Gud, våra medmänniskor och oss själva.

Vi behöver lära oss att lyssna till vår egen smärta för att också kunna ta in vår systems och broders smärta. Biskop Anders igen:

– Tystnaden konfronterar oss med oss själva. För en del kan den närmaste tiden innebära några av livets viktigaste ögonblick.

När spikarna genomborrar Jesu händer och fötter ekar hammarslagen genom hela skapelsen som svarar med ett mörker som faller över jorden.

Är det just i mörkerrummet som bilden av Jesus framträder för oss och konturerna börjar klarna?

Det är i dödens närhet som livet blir som tydligast. I dödens närhet förmår vi bättre urskilja vad som är viktigast och vad som bara är viktigt. Precis det som också fastan vill få oss att se, och nu eventuellt också tiden i påbjuden karantän.

Omställning

De erfarenheter vi vinner den här annorlunda tiden kan visa sig ge oss en föraning om vissa av de omställningar vi behöver vänja oss vid. Det rör såväl stora globala rörelser som det vi har nära. Om vi inte förmådde att uppbåda den riktningen på egen hand har de mer tvingande omständigheterna fört oss in på

vägar där vi bör fortsätta att vandra även efter den omedelbara krisen. Vi behöver inte gå tillbaka till det som redan var ett tillstånd av kris utan vi kan nu med omedelbar erfarenhet sträcka oss mot en mer hållbar morgondag. Fler kriser lär möta oss och dessutom i en allt stridare ström. Klimatforskarna har länge nog talat för döva öron om att just pandemier mycket väl kan komma att öka i takt med att jordens medeltemperatur stiger.

Att avstå

Det är en händelse som förstås inte undgått någon av oss att den stora fastan och denna tid av karantän sammanfaller. Flera av fastans motiv gör sig väl i isolering. Dock läggs nu ofrivilligt och smärtsamt påtvingade offer till raden av sådant vi av fri vilja avstår.

De två mest grundläggande: avsaknaden av gemenskap och att vi på de flesta håll inte kan ta del av liturgin och de eukaristiska gåvorna.

För oss som gått in under Ekumeniska Kommunitetens regel med det regelbundna firandet av mässan som riktninggivare är det något i högsta grad grundläggande i tillvarons nödvändiga rytm som nu fattas oss.

I detta undantagstillstånd är det många av oss som kommer ha det längsta uppehållet någonsin mellan mottagandet av ”odödlighetens läkemedel”, och det när vi som allra bäst skulle behöva dem.

Då vi som medlemmar och noviser lever i olika delar av Norden, och i vissa fall andra delar av världen, lever vi också under olika grader av restriktioner.

Där det lokalt är möjligt att – efter tillbörlig anpassning – fira mässor eller ta del av de invigda gåvorna i hemmet, är det en möjlighet väl värd att ta vara på. Be samtidigt gärna en särskild bön för dem som fortsatt och på obestämd tid måste avstå gåvorna.

För dem som tills vidare helt tvingas att avstå mässfirandet vill jag som Ekumeniska Kommunitetens preses vara tydlig med att det nu är helt i sin ordning att göra detta undantag från Regeln.

Även det ofrivilliga offret kan leda till viktiga erfarenheter. En av dessa är en övning i solidaritet med våra förföljda trossyskon eller dem som av andra skäl ständigt saknar möjlighet att regelbundet fira gudstjänst i frihet.

Att vara det brutna brödet

Även om vi inte kan ta del av nattvardens gåvor i samma utsträckning som vi är vana vid, är vi alltid kallade till att tillsammans med Kristus vara det bröd som

bryts för världens liv. I en så enkel handling som att ringa någon, att skriva ett brev eller att hjälpa någon att handla kan vi bli en del av uppfyllelsen av en tackbön formulerad av Olov Hartman:

Kristus, vi tackar dig för din stora gåva. Du blev ett svar på vår bön, ett bröd för vår hunger. Hjälp oss nu att vara ett svar till dem som saknar vad vi äger i överflöd. Hjälp oss att höra det rop som du har hört, se den nöd som du har sett och tjäna den mänsklighet som du har tjänat. Visa oss ditt bords hemlighet: ett enda bröd och en enda mänsklighet. Amen.

Tacksamhet

Med en ”eukaristisk blick” på världen kan vi öva oss att se det som stämmer vårt hjärta till tacksamhet även när livet begränsas – ja, särskilt då. I vardagens enkla ting kan vi finna de rikaste gåvorna. När gemenskapen med varandra nu tas ifrån oss eller kraftigt begränsas går det upp för oss hur stort det är att faktiskt möta andra människor. I tacksamhet ser vi nu på de sammanhang och gemenskaper som berikar våra liv och ser med förväntan fram mot den dag då vi kan mötas igen. I fråga om kommunitetsgemenskapen lever hoppet om att vi skall kunna mötas till sensommarens Generalkapitel i Bjärka-Säby. Tänk, vilken anledning till fest vi i sådana fall har bara i det enkla faktum att vi befinner oss i varandras närhet på samma plats!

Att vara kyrka

Vi påminns i denna tid att kyrkan är ett ”bygge av levande stenar”. Även om kyrkobyggnader ekar tomma eller enbart är öppna för enskild andakt, samtal och några få gudstjänstfirare så är kyrkan verksam och närvarande varhelst de döpta är. Vi ber om nåden att kunna förkroppsliga tron och kyrkan på det vis som just nu är möjligt.

Ur inledningen av Regeln:

Som Guds avbild förverkligar människan sin identitet när hon lever i den innerliga och utgivande kärlek som råder inom den Heliga Treenigheten. Gud är *communio*, en evig och fullkomlig gemenskap mellan Fadern och Sonen och den Helige Ande. Ur den vänskapen växer fram en gemenskap mellan människor som gör Guds rike närvarande och synligt i världen.

Beroende

De bibliska exemplen på människor som befinner sig i ”karantän” är många. Inte minst med öken som fond. Där stavas vägen till frihet, beroende. Inga andra garantier ges än den mest grundläggande. Att Gud förser och leder sitt folk och sina barn steg för steg med det som behövs för varje dag.

Känn ingen oro! Var inte rädda! Uppmaningar från Jesus som är lättare sagt än gjort att införliva i våra liv. Kanske just därför är de så återkommande hälsningar genom frälsningshistorien.

Våren i Ekumeniska Kommunitetens offentliga verksamhet

Även om vi i det längsta har hoppats att det inte skulle bli nödvändigt har vi nu – i dialog med Pingstkyrkan Linköping och Vist/Vårdnäs församling – behövt konstatera att såväl gudstjänster som retreatar och seminariet som skulle ha ägt rum på Annandag pingst behöver skjutas på framtiden. Alla som är anmälda till något av vårens arrangemang kommer att bli kontaktade och få ytterligare information.

Husfolket blir allt jämt kvar i sitt ”hushåll” på Nya Slottet och håller bönen låga brinnande genom tidebönsgudstjänster och, så långt möjligt, firandet av mässor.

När det gäller våra regionala samlingar följer vi de ordningar som gäller i varje lokal församling som vi samarbetar med.

Andakter under Stora veckan

Vi uppmantrar nu alla medlemmar att gå in i Stora veckans och Påskens skeenden genom andakter i hemmet och, där så är möjligt, ta del av lokala församlingars gudstjänster på plats eller digitalt.

Som ett stöd för andakter i hemmet vill vi från Palmsöndagen till Annandag påsk erbjuda ett underlag för daglig andakt som kommer att publiceras på vår hemsida i rutan längst ned till vänster på förstasidan www.ekumeniskakommuniteten.se.

Via hemsidan går det också bra att beställa Marie Tonkins korsvägsandakt *Via Dolorosa*. Den kommer särskilt väl till pass under långfredagen i år.

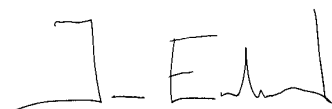
Om än med stora geografiska avstånd får vi i Andens gemenskap med varandra gå in i den Stora veckan.

Kontaktpersoner

Kommunitetsrådet har som en av punkterna vid de senaste rådsmötena sett över den nuvarande ordningen där varje medlem och novis har en kontaktperson. Här behöver det ske en anpassning till att vi nu är en betydligt större gemenskap med flera regionala mötesplatser än då den nuvarande ordningen trädde i kraft.

Under den närmaste tiden kommer jag höra av mig till alla nuvarande kontaktpersoner och samtala om ett nytt upplägg som vi tror kommer att tjäna Kommuniteten bättre.

Guds frid

A handwritten signature in black ink, consisting of the letters 'J', 'E', and 'W' written in a stylized, cursive-like font.